

Els intersticis que fan habitable un equipament cultural

Published by [Interacció](#) [1] on 15/01/2018 - 13:45 | Last modification: 03/07/2026 - 10:07

Actualment, el debat sobre els equipaments culturals comença a desplaçar-se des de l'arquitectura icònica i les polítiques de desenvolupament de públics cap a una pregunta més subtil: què fa que un equipament arribi a formar part de la vida quotidiana dels seus habitants? L'article de Nathalie Bourguès i Marie-Pierre Fourquet-Courbet s'inscriu en aquest gir i proposa una hipòtesi interessant: l'apropiació dels equipaments culturals depèn també dels seus **intersticis**, és a dir, dels espais i moments que escapen parcialment a la programació institucional i permeten usos imprevistos.

L'estudi analitza dos equipaments emblemàtics d'Angers, **Le Quai** i el **Musée des Beaux-Arts**, a partir d'entrevistes amb habitants, observacions in situ i entrevistes amb responsables dels equipaments. Les autores entenen l'apropiació no com un estat, sinó com un procés relacional que es construeix progressivament mitjançant experiències, coneixements, records i relacions socials. L'equipament no és només un edifici ni una programació, sinó un dispositiu social on interactuen institucions, professionals i població.

Una de les aportacions més rellevants és la identificació dels **intersticis** com a espais de llibertat. Poden ser físics, com un vestíbul, una terrassa, un passatge o un racó poc definit, però també temporals, com els moments previs o posteriors a una visita o a un espectacle. En aquests espais els habitants desenvolupen usos que no formen part estrictament de la funció cultural prevista: descansar, conversar, practicar dansa o malabars, estudiar, reunir-se o simplement travessar l'edifici com a part del recorregut urbà. Aquests usos no substitueixen la funció cultural sinó que l'amplien i la connecten amb la vida quotidiana.

Les autores distingeixen entre **intersticis atribuïts**, previstos o tolerats per la institució, com cafeteries, llibreries o visites entre bastidors, i **intersticis conquerits**, generats pels mateixos usuaris quan adapten els espais a pràctiques no previstes. Aquesta distinció resulta especialment útil perquè mostra que l'apropiació no depèn exclusivament de les polítiques de mediació, sinó també del marge d'autonomia que els equipaments deixen als seus usuaris.

Una altra observació interessant és que el sentiment d'apropiació es relaciona menys amb la freqüència de consum cultural que amb el coneixement íntim del lloc. Expressions recurrents com "conèixer els racons" o "sentir-se com a casa" indiquen que l'apropiació implica familiaritat, orientació espacial, records compartits i una certa confiança amb el funcionament de l'equipament. L'espai cultural deixa així de ser percebut com una institució externa per convertir-se en un lloc habitable.

?Els espais de transició, vestíbuls, passadissos o fòrums poden esdevenir llocs d'apropiació quotidiana més enllà dels usos culturals estrictament previstos.

La recerca aporta un marc conceptual suggeridor per pensar la relació entre arquitectura, usos socials i experiència cultural. També contribueix a superar una concepció restringida dels públics, incorporant els habitants que utilitzen els equipaments sense participar necessàriament en la programació artística. Aquesta mirada amplia la idea mateixa de servei públic cultural.

Al mateix temps, el treball presenta alguns límits. El concepte d'**interstici** és deliberadament ampli i aquesta amplitud constitueix alhora la seva principal fortalesa i la seva principal feblesa. Agrupa sota una mateixa categoria pràctiques molt diverses, des de travessar un museu fins a crear espais informals de convivència, fet que dificulta distingir quins usos tenen una incidència real en l'apropiació i quins responen simplement a oportunitats funcionals. Igualment, l'anàlisi tendeix a presentar els intersticis sobretot com a oportunitats positives i dedica menys atenció als possibles conflictes de convivència, als mecanismes de regulació o a les desigualtats socials que també condicionen qui pot sentir un equipament com a propi.

Per a les polítiques culturals locals, l'article continua oferint una idea especialment fecunda: un equipament no genera vinculació només per la qualitat de la seva programació o de la seva arquitectura, sinó també per la seva capacitat d'acollir usos no completament prescrits. Aquesta perspectiva convida a pensar els equipaments no només com a espais de consum cultural, sinó també com a infraestructures de vida urbana capaces de generar confiança, quotidianitat i relacions socials. (n. de l'e., 2026)

Referència

Bourgès, N., i Fourquet-Courbet, M.-P. (2017). *Le rôle des interstices dans l'appropriation des équipements culturels par les habitants*. *Culture & Musées*, 30, 135–157. <http://journals.openedition.org/culturemusees/1247> [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: equipaments culturals

Tags: públics de la cultura

Tags: participació cultural

Tags: gestió cultural

Tags: estudis socials de la cultura

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2018/equipament-cultural-intersticis>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <http://journals.openedition.org/culturemusees/1247>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7404>